
ZÁKON

ze dne 2022,

kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění zákona č. 209/2011 Sb., zákona č. 405/2012 Sb., zákona č. 178/2014 Sb., zákona č. 49/2016 Sb., zákona č. 194/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 169/2018 Sb., zákona č. 237/2020 Sb., zákona č. 403/2020 Sb. a zákona č. 284/2021 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se mění takto:

1. V § 1 odst. 4 se na konci řádku za písmenem f) vypouští písmeno „a“ a nahrazuje se čárkou.
2. V § 1 odst. 4 se na konci řádku za písmenem g) vypouští tečka a nahrazuje se písmenem „a“.
3. V § 1 odst. 4 se za písmeno g) doplňuje nové písmeno h), které zní:

„h) stavby a zařízení rozvodných tepelných zařízení.“
4. V příloze se vkládá nový bod 9:

„9. Teplárenská vedení – horkovody

horkovod z elektrárny Dukovany do Brna – (Jaderná elektrárna Dukovany – hranice Jihomoravského kraje – Brno).“

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2023.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

A. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zakázku diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Liniový zákon upravuje postupy při přípravě, umístění a povolování staveb dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, při získávání práv k pozemkům a stavbám potřebných pro uskutečnění uvedených staveb a uvádění těchto staveb do užívání s cílem urychlit jejich majetkoprávní přípravu, umístění, povolování a povolování jejich užívání, jakož i vydávání podmiňujících podkladových správních rozhodnutí, a urychlení následného soudního přezkumu všech správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami.

Liniový zákon v § 1 definuje jednotlivé infrastruktury, které mohou těžit především z urychlení jejich majetkoprávní přípravy, umístění, povolování a povolování jejich užívání. Zároveň vymezuje dvě definice energetické infrastruktury, a to definici energetické infrastruktury dle § 1 odst. 4 věta první liniového zákona, a definici vybrané stavby energetické infrastruktury dle § 1 odst. 4 věta druhá liniového zákona.

Teplárenská infrastruktura ve smyslu energetického zákona je však zahrnuta pouze pod první z uvedených definic (energetická infrastruktura), a to jako soustavy zásobování tepelnou energií, kdežto v rámci druhé z uvedených definic (vybrané stavby energetické infrastruktury) teplárenská infrastruktura vymezena není. Zároveň dosud není uvedená stavba teplárenské infrastruktury v příloze liniového zákona, a to proto, aby i zástupce teplárenské infrastruktury mohly těžit z urychlení majetkové přípravy prostřednictvím celého rozsahu úpravy mezitímního rozhodnutí. Nutno podotknout, že ostatní zástupci energetické infrastruktury dle energetického zákona mají své zástupce jak v definici vybraných staveb energetické infrastruktury, tak v příloze liniového zákona.

Současná právní úprava je současně konformní s principem zákazu diskriminace i zásadou rovnosti mužů a žen.

B. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Jak je uvedeno výše, teplárenská infrastruktura nemá (na rozdíl od jiných energetických infrastruktur dle energetického zákona) svého zástupce v příloze liniového zákona a v definici vybraných staveb energetické infrastruktury.

Návrh má za cíl v první řadě naplnit rovnost důležitosti a významu jednotlivých energetických oblastí vymezených v energetickém zákoně tím, že v rámci definice vybraných staveb energetické infrastruktury budou zařazeny i teplárenské infrastruktury (tj. rozvodná tepelná zařízení). V současné době celospolečenských témat týkajících se snižování emisí skleníkových plynů a závislosti na zemním plynu a jeho dovozu z Ruské federace není racionálního důvodu, aby i teplárenská infrastruktura nebyla zařazena do definice vybraných staveb energetické infrastruktury a netěžila tak z urychlujících procesů stanovených liniovým zákonem pro vybrané stavby energetické infrastruktury. Rovněž teplárenská infrastruktura má co přinést v rámci adekvátní reakce na uvedené celospolečenská témata (dekarbonizace, soběstačnost).

Konkrétním projevem tohoto záměru je pak zařazení stavby horkovodu z jaderné elektrárny Dukovany do Brna přímo do přílohy liniového zákona, která do této chvíle žádné stavby teplárenské infrastruktury nevymezuje. Díky tomu bude tato stavba moci plně těžit z urychlených týkajících se majetkoprávní přípravy (mezitímní rozhodnutí), neboť na dekarbonizaci a snížení závislosti na Ruské federaci (nejen pro brněnskou aglomeraci) je vysoký a eminentní zájem.

C. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v plném souladu s ústavním pořádkem České republiky, jak je vymezen v čl. 112 Ústavy České republiky, jakož i s nálezy Ústavního soudu České republiky.

D. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie a zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Česká republika má jako členský stát Evropské unie přispět k plnění mezinárodních závazků pro řešení problémů spojených s probíhající změnou klimatu, vyplývajících z Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu a Pařížské dohody, příp. dalších. Přímou v kompetenci samotných členských států je pak volba vhodného nástroje, vedoucího ke snižování emisí skleníkových plynů na jeho území.

Navrhovaná právní úprava má za cíl podřadit teplárenskou infrastrukturu plně po liniový zákona, a doplněním záměru horkovodu z elektrárny Dukovany do Brna zajistit pro brněnskou aglomeraci bezemisní teplo, díky čemuž nepochybně přispívá k plnění klimatických závazků České republiky. Zároveň není navrhovaná úprava z pohledu právní úpravy Evropské unie implementační, má však z hlediska svého zaměření vazbu na předpisy či doporučení Evropské unie, a to zejména na výše uvedený evropský právní rámec pro klima či související oblasti.

Navrhovaná právní úprava je tudíž v souladu s právem Evropské unie, neboť se týká otázek spadajících do kompetence členských států, neodporuje tudíž judikatuře soudních orgánů Evropské unie ani obecným právními zásadám Evropské unie. Navrhovaná právní úprava je také v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

E. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Hospodářské a finanční dopady navrhovaného věcného řešení na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty jsou předpokládány jako neutrální, neboť na tyto veřejné rozpočty nejsou kladeny nároky. Navrhovaná právní úprava rozšiřuje významné stavby energetické infrastruktury a přílohu liniového zákona o některou teplárenskou infrastrukturu, o jejichž povolení bude následně rozhodováno standardními postupy a procesy předpokládanými právním řádem České republiky. Bude se nicméně jednat o běžnou administrativní agendu

stavebních úřadů a dotčených orgánů souvisejících s povolováním stavebního záměru stejně, jako doposud. Nepředpokládá se tak ani byrokratická zátěž příslušných úřadů.

Dopady na podnikatelské prostředí lze vyhodnotit pozitivně, neboť navrhovaná právní úprava umožní realizovat stavby teplárenské infrastruktury na základě urychlovacích procesů dle liniového zákona, přičemž v tomto kontextu jsou i investoři motivováni k tomu, aby do předmětné energetické oblasti investovali.

Navrhované věcné řešení nemá s ohledem na charakter změn žádné negativní sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé a národnostní menšiny, neboť se jedná o technické řešení (rozšíření definice vybrané stavby energetické infrastruktury a doplnění stavby do přílohy liniového zákona).

Navrhovaná právní úprava má pozitivní dopady do životního prostředí, neboť se do přílohy liniového zákona doplňuje stavba horkovodu z jaderné elektrárny Dukovany do Brna, díky čemuž dojde k využití tepelného zdroje z jaderné elektrárny Dukovany pro systém centrálního zásobování teplem Brna, což povede k další postupné dekarbonizaci české energetického trhu, minimálně místně v lokalitě města Brna – současně se tím nikoliv bezvýznamně přispěje v zájmu ochrany klimatu k dekarbonizaci hospodářství České republiky.

Klimatická neutralita do roku 2050 je ústředním tématem Evropské unie. Navrhovaná právní úprava současně zařazením teplárenské infrastruktury mezi vybrané stavby energetické infrastruktury umožňuje, aby i tento segment energetiky plně těžil (jako ostatní segmenty energetiky dle energetického zákona) z urychlujících procesů dle liniového zákona, a napomohl tak urychleně docílit klimatické neutrality.

F. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na ochranu soukromí a osobních údajů, neboť neupravuje nakládání s osobními údaji. Navrhovaná právní úprava je tak v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů, tedy v souladu mj. se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů, a rovněž s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (GDPR).

Navrhovaná právní úprava zcela respektuje zásadu rovného zacházení s muži a ženami, neboť nečiní žádné rozdíly, pokud jde o pohlaví fyzické osoby, tzn. že se týká stejným způsobem mužů i žen. Neobsahuje žádná ustanovení, která by narušovala právo na rovné zacházení a vedla k diskriminaci. Navrhované právní řešení také nerozlišují mezi osobami na základě pohlaví, rasy, vyznání ani jiných diskriminačních znaků. Nezpůsobuje tudíž nerovnost mezi potenciálně dotčenými skupinami osob. Tím je respektován požadavek na zákaz diskriminace.

G. Zhodnocení korupčních rizik a zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

S ohledem na svůj technický charakter (rozšíření definice vybraných staveb energetické infrastruktury a zahrnutí stavby do přílohy liniového zákona) nepředstavuje navrhovaná právní úprava zdroj korupčních rizik a nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu, zároveň nebude

mít ani dopad na právní předpisy týkající se ochrany utajovaných informací či z oblasti veřejné bezpečnosti.

H. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem souhlas již v prvním čtení

Navrhuje se požádat Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o vyslovení souhlasu s návrhem již v prvním čtení podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a to z následujících důvodů.

Vzhledem k aktuální geopolitické situaci na Ukrajině a souvisejícímu projevu mezinárodních a evropských sankcí uvalených na Ruskou federaci na energetickém trhu nejen v České republice, jakož i k reakci Ruské federace na tyto sankce, zásadnímu omezení dodávek ruského zemního plynu do zemí střední Evropy, jakož i obecně v souvislosti s energetickou krizí a rostoucí inflací, je třeba urychleně a pružně reagovat na tyto skutečnosti přijímáním nových alternativních opatření a řešení.

Výroba tepla na území města Brna je v současné době vysoce závislá na zemním plynu (až 80 %). Urychlené schválení navrhované právní úpravy již v první čtení přiblíží nejen město Brno k dostupnému a cenově přijatelnému teplu z jaderné elektrárny Dukovany, nadto bezemisnímu, neboť umožní stavbě horkovodu z jaderné elektrárny Dukovany do Brna čerpat plně z urychlovacích procesů zakotvených liniovým zákonem (zejm. majetkoprávní příprava, umístování, povolování a povolování jejich užívání).

II. Zvláštní část

K čl. I (změna zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů)

K bodu 1 až 3 (§ 1 odst. 4)

Do výčtu definice vybraných staveb energetické infrastruktury se zařazuje pod novým písmenem h) rovněž stavby a zařízení teplárenské infrastruktury (tj. rozvodná tepelná zařízení), které svou důležitostí a významem korespondují dosavadní náplni vybraných staveb energetické infrastruktury, pokud jde o elektroenergetickou a plynárenskou infrastrukturu.

V současné době, kdy napříč celým energetickým sektorem rezonují projekty vedoucí ke snižování emisí skleníkových plynů a závislosti na zemním plynu a jeho dovozu z Ruské federace není důvodu, aby teplárenská infrastruktura stála v pozadí a nebyla zařazena do definice vybraných staveb energetické infrastruktury. Rovněž teplárenská infrastruktura může nemalým podílem přispět k naplnění uvedených celospolečenských témat. Navrhovanou právní úpravou bude současně naplněn princip rovnosti důležitosti a významu jednotlivých energetických oblastí (staveb a zařízení) vymezených v energetickém zákoně.

Navrhuje se tak, aby i uvedené stavby a zařízení teplárenské infrastruktury mohly těžit z urychlujících procesů stanovených liniovým zákonem pro vybrané stavby energetické infrastruktury.

K bodu 4 (Příloha, nový bod 9)

Česká republika má jako členský stát Evropské unie přispět k plnění mezinárodních závazků pro řešení problémů spojených s probíhající změnou klimatu, vyplývajících z Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu a Pařížské dohody. Navrhuje se proto vložit nový bod 9 do přílohy liniového zákona, který zahrnuje projekt horkovodu, resp. tepelného napaječe z elektrárny Dukovany do Brna.

Tepelný napaječ (horkovod) z elektrárny Dukovany do Brna je stavba se strategickým významem pro zajištění spolehlivé dodávky tepla odběratelům na území statutárního města Brna a ekologizace výroby tepla, a to díky diverzifikaci primárních paliv pro dodávky tepla a snížení emisní zátěže při výrobě tepla. V současné době je výroba tepla na území města Brna vysoce závislá na zemním plynu (až 80 %). Cílem tohoto projektu je snížení závislosti při výrobě tepla na zemním plynu, a to i s ohledem na aktuální riziko omezení dodávky plynu z Ruské federace, a rovněž snaha o snížení emisí, především CO₂ na území města Brna, v důsledku nahrazení velké části spotřeby 150 mil. m³ zemního plynu, který se spálí na 4 velkých tepelných zdrojích soustavy zásobování tepelnou energií.

Bez ohledu na bezpečnostní a strategické ohledy jde o stavbu, která posouvá statutární město Brno významným způsobem směrem k dekarbonizaci.

Projekt umožní realizovat opatření k diverzifikaci palivové základny a zajistit udržitelnost výroby a dodávek tepla na území města Brna. Výstupem projektu bude výstavba 42 km dlouhého tepelného napaječe (horkovodu) z Dukovan a dodávka tepla z elektrárny Dukovany a navazujících horkovodních tras na území Brna. Mezi hlavní cíle projektu patří minimalizace závislosti na dodávce (ruského) plynu pro vytápění a přípravu teplé vody pro 100 tisíc domácností, nemocnice, vysoké školy a další instituce napojené na brněnskou soustavu zásobování tepelnou energií (SZTE), a dále vytvoření podmínek pro bezemisní kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, jakož i zajištění energetické soběstačnosti pro Brno a výrazné zvýšení bezpečnosti dodávek tepelné energie.

Název stavby je čerpán přímo ze Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje po jejich 2. aktualizaci, kde stavba koresponduje s vymezením koridoru TET01, tedy jde o zařazení stavby aktuálně vymezené v zásadách územního rozvoje. Horkovod z elektrárny Dukovany je územně vymezen v souladu s aktuálními ZÚR pro následující obce: Horní Dubňany, Dolní Dubňany, Jamolice, Dobřínsko, Moravský Krumlov – Ivančice, Nová Ves, Oslavany, Neslovice – Tetčice – Omice, Střelice, Troubsko – Brno.

K čl. II (Účinnost)

Vzhledem ke strategickému zaměření a celospolečenskému významu stavby horkovodu z elektrárny Dukovany do Brna, u které je nezbytné začít řešit předprojektovou a projektovou přípravu včetně financování s co možná největším předstihem, je nutné, aby takové přípravné práce kalkulovali již s tím, zda bude možné liniový zákon na uvedenou stavbu aplikovat v plném rozsahu, tedy v rozsahu dle navrhovaného zákona. Stanovuje se tudíž, aby účinnost navrhovaného zákona byla již 1. ledna 2023.

V souvislost s navrhovaným zákonem není třeba novelizovat žádné složkové či související předpisy.

V Praze dne 9. 9. 2022

Předkladatelé:

Ivan Adamec

Pavel Blažek

Klára Dostálová

Alena Schillerová

Petr Fiala

Marek Výborný

Tomáš Müller

Vlastimil Válek

Martin Kupka